

Panium – Nummer fem

Voldsmennene blant ditt folk: Romas opphøyelse og fall i profetien

Jeff Pippenger

2025-03-05

Daniels bok utfolder en bemerkelsesverdig profetisk beretning og vever inn et prinsipp om gjentakelse og utvidelse som løper gjennom dens syner, fra metallstatuen i kapittel 2 til de innfløkte kongelige konfliktene i kapittel 11. Innenfor denne rammen trer en overbevisende sak frem: Slaget ved Actium i 31 f.Kr., som kulminerte i Egypts fall i 30 f.Kr., står som en avgjørende oppfyllelse av Daniel 11:25, 26 og markerer begynnelsen på det hedenske Romas 360-årige overherredømme.

Daniel 11 begynner med fremveksten og fallet av imperier etter Aleksander den stores død i 323 f.Kr. Men ved vers 14 inntreffer et skifte. Omkring 200 f.Kr., mens Antiokus III (Magnus) forberedte seg til slaget ved Panion mot barnekongen Ptolemaios V, grep Roma inn, ikke som en ren tilskuer, men som «røverne av ditt folk». Drevet av bekymring for å sikre Egypts hveteforsyning midt i den hellenistiske uroen, gjorde Roma sin innflytelse gjeldende under den andre makedonske krig (200–197 f.Kr.) og la dermed grunnlaget for sin profetiske rolle.

Romas herredømme over jødene

Spol frem til 63 f.Kr., og vers 16 finner sin oppfyllelse når Pompeius stormer Jerusalem, går inn i Det aller helligste og gjør romersk herredømme gjeldende over det «herlige land». Herfra følger versene 17 til 22 en rekke romerske skikkelser: Pompeius' felttog i øst, Julius Cæsars erobringer og attentat i 44 f.Kr., keiser Augustus' skattepåleggende regjeringstid (omtalt i Lukas 2:1), som endte i år 14 e.Kr., og Tiberius, under hvis styre Kristi korsfestelse fant sted i år 31 e.Kr., da «paktens fyrste» ble knust. Den profetiske linjen fra Pompeius i Jerusalem til Titus i Jerusalem i år 70 e.Kr. fremsetter linjen for Romas herredømme over Guds folk.

At den begynner med at en romersk general vanhelliger templet og ender med at en romersk general ødelegger templet, gir den Alfas og Omegas signatur. Ved å begynne med vanhelligelse og ende med ødeleggelse, rommer den historiske linjen også vanhelligelsen og ødeleggelsen av Ham som sa om seg selv: «Bryt ned dette tempel, og på tre dager vil jeg reise det opp.» Sannheten består av den første, trettende og siste bokstaven i det hebraiske alfabetet, og linjen som begynner med Pompeius og ender med Titus, innbefatter en ødeleggelse av et tempel i midten, som er fremstilt ved den midterste av tre kors, som ble reist nettopp midt i den uken da Kristus kom for å stadfeste paktens. Versene seksten til og med tjueto fremstiller en profetisk linje som bærer sannhetens signatur. Det finnes en håndfull viktige profetiske linjer innenfor den historien som versene fremstiller, men linjens primære tema er Romas herredømme over jødene.

Forbund og traktater

Vers 23 «gjentar og utdyper» ved å vende tilbake til 161–158 f.Kr., da jødene under Judas Makkabeus inngikk en allianse med Roma (1 Makkabeerbok 8). Dette fremhever Romas særegne strategi for imperiebygging — erobring gjennom traktater og allianser, en metode forskjellig fra dens forgjengere. Vers 24 avslutter denne fasen og bemerker at Roma ville «planlegge sine anslag mot festningene, ja, for en tid».

Og etter den pakten som er sluttet med ham, skal han fare svikefullt fram; for han skal dra opp og bli mektig med et lite folk. Han skal komme i fred inn over de rikeste deler av provinsen; og han skal gjøre det som hans fedre ikke har gjort, heller ikke hans fedres fedre; han skal spre blant dem bytte og rov og rikdommer; ja, han skal legge sine planer mot festningene, men bare for en tid. Daniel 11:23, 24.

For en tid

Ordet som er oversatt med «mot», kan forstås som ordet «fra». Roma varsler sine anslag «fra». Ordet «fra» i verset peker på byen Roma, imperiets politiske og militære hjerte, som utgangspunktet for dets strategier. «Tiden» er profetisk 360 år, som begynner når Egypt faller i 30 f.Kr. etter Actium, og ender i året 330, da Konstantin forlater Roma til fordel for Konstantinopel.

Versene 25 og 26 retter søkelyset mot selve Actium.

Og han skal oppby sin makt og sitt mot mot kongen i sør med en stor hær; og kongen i sør skal ruste seg til strid med en meget stor og mektig hær; men han skal ikke bli stående, for de skal legge onde planer mot ham. Ja, de som eter av hans mat, skal ødelegge ham, og hans hær skal oversvømme landet; og mange skal falle og bli drept. Daniel 11:25, 26.

I 31 f.Kr. samlet Octavian, som representerte Roma som «kongen i nord», sine styrker mot Kleopatras Egypt, «kongen i sør», i et monumentalt sjøslag. Antonius' og Kleopatras «svært store og mektige hær» vaklet, overvunnet av strategiske «anslag» (Agrippas taktikk) og forræderi — avhopp blant Antonius' allierte og Kleopatras tilbaketrekning midt under slaget. Innen 30 f.Kr. var Egypt blitt en romersk provins, noe som innledet det hedenske Romas uimotsagte herredømme. Dette tidsrommet på 360 år, fra 30 f.Kr. til 330, samsvarer med Romas overhøyhet med sentrum i dets opprinnelige festning, inntil Konstantins flytting «kastet ned» festningen, slik Daniel 8:11 forutsier.

Ja, han opphøyet seg selv endog til hærens fyrste, og ved ham ble det stadige offer tatt bort, og hans helligdoms sted ble styrtet ned. Daniel 8:11.

Da Konstantin forkastet byen Roma til fordel for byen Konstantinopel, etterlot han et maktvakuum i byen Roma, åpent for at pavemakten kunne innta det autoritetssete som byen Roma representerte. Handlingen oppfylte vers to i Åpenbaringen tretten.

Og dyret som jeg så, var lik en leopard, og dets føtter var som en bjørns føtter, og dets munn som en løves munn; og dragen gav det sin kraft og sin trone og stor myndighet. Åpenbaringen 13:2.

I Daniel 8 skjelner to forskjellige hebraiske ord, begge oversatt med «helligdom», fortellingen om helligdommen i Daniels bok. Daniels bok fremstiller en krigføring mellom Kristus og Satan, slik dette illustreres i de jordiske representantene for Kristus og Satan. Babylon, Satans jordiske representant, erobrer Jerusalem i begynnelsen av Daniel, og Jerusalem erobrer Babylon i vers førtifem i kapittel elleve. Rikene som representeres ved byen Jerusalem og byen Babylon, er «styrkens helligdommer». Byene Babylon og Jerusalem er begge styrkens helligdommer, og de har begge sine egne templer innenfor byen. Pantheon-tempelet ligger i byen Roma, og tempelet i Jerusalem er motstykket i den profetiske fortellingen. Babylon og byen Roma er forfalskninger av Jerusalem.

I Daniel 8 er de to hebraiske ordene «miqdash» i vers 11, der det lille hornet (det hedenske Roma) kaster ned «stedet for hans helligdom» (byen Roma), da Konstantin flytter dit i 330. Det andre ordet er «qodesh» i vers 13, 14, der Guds helligdom venter på renselse etter 2300 dager. Selv om begge ordene oversettes med helligdom, kan «miqdash» representere enten Guds festning eller en hedensk festning, mens «qodesh» i Bibelen bare brukes om Guds helligdom.

I Daniel 11:31 blir «styrkens helligdom» (byen Roma) vanhelliget idet barbarene og vandalene fører krig til byen Roma. «Armenen» i verset begynte med Klodvig i 496 og fortsatte inntil det pavelige Roma var fullt ut opphøyet i 538, da østgoterne ble drevet ut av byen.

Den profetiske linjen fra Actium strekker seg forbi 330. «Skip fra Kittim» i vers 30 identifiserer vandalene under Genserik, som plyndret Roma i 455 og varslet Vestromerrikets sammenbrudd. Deretter reiser det pavelige Roma seg og hersker fra 538 til 1798; i 1260 år, inntil Napoleons general Berthier påførte det «dødelige såret» ved å ta Pius VI til fange. De 360 årene med hedensk Roma, fra 30 f.Kr. til 330, speiler de 1260 årene med pavelig Roma, idet hver av dem begynner når en tredje hindring (Egypt, østgoterne) faller.

Den moderne «kongen i nord» trer fram i vers 40. I 1989 styrter pavedømmet, som i hemmelig allianse med Reagans USA (symbolisert ved vogner, skip og ryttere), Sovjetunionen, «kongen i sør» (ateismen/kommunismen). Vers 41 identifiserer pavedømmet som erobrende «det herlige landet» — idet det forvandler det protestantiske USA til det katolske USA — mens versene 42 og 43 identifiserer De forente nasjoner, representert ved Egypt, som underordner seg en trefoldig union bestående av De forente nasjoner (dragen), Vatikanet (dyret) og USA (den falske profet), og leder verden mot Harmageddon. Vers 45 forutsier enden på denne makten, «uten at noen hjelper», dens sår leget i vers førtien, men dens skjebne beseglet ved vers førtifem.

Actium i 31 f.Kr. er fokus i vers 25, 26 og innleder Romas 360-årige herredømme fra sin helligdomsfestning. Med vers fjorten som et forbehold er beretningen om det hedenske Roma fra vers seksten og frem til overgangen til det pavelige Roma i vers trettien den fullstendige linjen for det hedenske Roma. Denne linjen er inndelt i tre deler. Vers seksten til tjueto er linjen om Romas herredømme over det gamle Israel. Vers tjuetre og tjuefire identifiserer det arbeidet med å bygge et imperium som Roma benyttet da det erobret gjennom forbund og traktater i forening med militær makt. Fra vers tjuefire og frem til det siste uttrykket i vers trettien følger en todelt linje som fremstiller en periode da Roma opphøyet seg selv, etterfulgt av et fall.

Den «fastsatte tid» er avslutningen på de 360 årene i året 330. Versene tjuesju til og med den siste setningen i vers trettien, som angir når den pavelige makt, fremstilt som den ødeleggende vederstyggelighet, ble satt på tronen i 538, er hedensk Romas historie i sammenhengen av perioden på tre hundre og seksti år med overhøyhet, som deretter etterfølges av to hundre og åtte år med et gradvis fall.

Derfor begynner «tiden» i vers tjuefire i 31 f.Kr. med en tilføyelse av Sydens konge til Nordens konges herredømme, og den ender i 330 med en deling av Nordens konge i øst og vest. Fra 330 og frem til 538 faller det hedenske Roma gradvis fra hverandre. De ulike profetiske identifikasjonene som er knyttet til de ulike trinnene i det hedenske Romas undergang, er de profetiske ankerpunktene som gjør det mulig for den som studerer profetiene, å gjenkjenne Guds profetiske Ord. Til oppfyllelse av vers fjorten i Daniel elleve stadfester Roma synet, og én av måtene det gjør nettopp det på, er gjennom sitt fall. Verset sier: «også røverne av ditt folk skal opphøye seg for å stadfeste synet; men de skal falle.»

Når Roma angripes av skipene fra Kittim og deretter angriper syden, var det ikke som det første eller det siste, for herfra og videre blir det romerske rikets fall fremstilt. De fire første basunene av de sju basunene i Johannes' åpenbaring, slik de finnes i kapittel åtte, beskriver særskilt de fire hovedmaktene som til slutt førte Vest-Roma til ende innen 476. Synet blir stadfestet når røverne av ditt folk opphøyer seg og faller. Det profetiske synet blir fremstilt på grunnlaget av Romas fall. Det vestlige hedenske Roma falt fra 330 til 538. Det pavelige Roma falt i 1798. I historien om den femte og sjette basun falt Øst-Roma for de osmanske tyrkerne i 1453. Disse tre fallene er en del av synet som blir stadfestet av røverne av ditt folk.

Verset sier: «Også voldsmennene av ditt folk skal opphøye seg for å stadfeste synet; men de skal falle.» Fra 31 f.Kr. til 330 «opphøyet» det hedenske Roma seg i sitt herredømme over verden. Fra 330 til 538 falt det hedenske Roma bort for å berede vei for at syndens menneske skulle settes i Guds tempel og utrope seg selv til å være Gud. Fra 538 til 1798 «opphøyet» pavemakten seg, og i 1798 falt den. Fra 31 f.Kr. til 330 «opphøyet» Vest-Roma seg ved at det var sentrum for Romerriket, og fra 330 til 476 falt det. I 330 opphøyet Konstantin at Konstantinopel var sentrum for Øst-Roma, og i 1453 falt Øst-Roma. Periodene for de ulike fremstillingene av Roma har hver en periode hvor Roma opphøyer seg, etterfulgt av en periode som illustrerer dets fall, for «voldsmennene av ditt folk skal opphøye seg for å stadfeste synet; men de skal falle.»

Det hebraiske ordet som er oversatt med «røvere», oversettes bedre med «brytere», for det stemmer nærmere overens med rotens primære betydning — å bryte gjennom eller forstyrre — snarere enn strengt tatt «røvere» (som innebærer tyveri). Uttrykket betegner dem som bryter grenser, lover eller pakter, ikke bare stjeler eiendeler. Roma er bryteren i Bibelens profeti, selv om det i vers fjorten er oversatt med «røvere». I Daniel kapittel to er Roma jernriket, og deretter er også det fjerde dyret i kapittel sju Roma.

Deretter så jeg i nattsyner, og se, et fjerde dyr, fryktelig og forferdelig og overmåte sterkt; og det hadde store jerntenner. Det åt og knuste, og trakk resten ned med sine føtter. Og det var forskjellig fra alle de dyrene som hadde vært før det; og det hadde ti horn. Daniel 7:7.

Det fjerde dyret – som er Roma – har tenner av «jern», for det er det samme fjerde riket som i kapittel to er fremstilt som jern. I vers sju «knuser» Romas fjerde dyr, og når det knuser, «tråkket det resten ned med føttene sine». Dyret fra Roma er jernriket, og kjennetegnet ved å knuse og trække resten ned representerer forfølgelsens handling. Forfølgelsen som ble ført over det gamle Israel, var et «tegn».

Og alle disse forbannelsene skal komme over deg, og de skal forfølge deg og nå deg innhente deg, inntil du blir ødelagt, fordi du ikke hørte på Herren din Guds røst og ikke holdt hans bud og hans forskrifter som han bød deg. Og de skal være over deg til tegn og til under, og over din ætt til evig tid. Fordi du ikke tjente Herren din Gud med glede og med hjertets fryd, for all tings overflod, skal du derfor tjene dine fiender, som Herren skal sende mot deg, i sult og i tørst og i nakenhet og i mangel på alle ting. Og han skal legge et jernåk på din nakke, inntil han har ødelagt deg. Herren skal føre et folk mot deg langveisfra, fra jordens ende, så raskt som ørnen flyr, et folk hvis språk du ikke skal forstå, et folk med hardt åsyn, som ikke viser den gamle aktelse og ikke den unge nåde. 5. Mosebok 28:45–50.

Forbannelsene over det gamle Israel, som deres opprør førte over dem, er «et tegn og et under, og over din ætt for alltid». Forbannelsen skulle komme over dem ved «et folk med et hårdt åsyn». Dyret med jerntenner som «sønderknuser og trækker ned resten» i kapittel syv, er også det fjerde riket som utgår fra delingen av Alexanders rike, og slik som hos Moses i 5. Mosebok, er det riket et folk hvis tungemål det gamle Israel ikke ville forstå. Romerriket i Daniel kapittel åtte er et folk med et hårdt åsyn og et folk som taler et annet språk.

Og at det ble brutt, mens fire stod fram i dets sted, betyr at fire riker skal oppstå av folket, men ikke med hans makt. Og i den siste tid av deres rike, når overtreddelsene har nådd sitt fulle mål, skal en konge med hardt åsyn og kyndig i dunkle ord stå fram. Daniel 8:22, 23.

«Røverne (bryterne) av ditt folk» stadfester synet; de opphøyer seg selv, og de faller. Det fjerde jernriket var det hedenske Roma, som hersket suverent da de opphøyet seg selv, men hvis endelige fall ble et profetisk kjennetegn som stadfester synet. De er brytere, for de tramper Guds folk ned gjennom forfølgelse.

Vi vil fortsette denne studien i den neste artikkelen.